

منظر مثمر

درباره فلسفه ایجاد باغ و پارک شهری، متخصصان عقیده دارند که دوری از طبیعت و زندگی در شهر، غم غربتی در شهرنشینان ایجاد کرد که فضای سبز شهری پاسخی برای تجدید خاطر خوش گذشته بود: زندگی در دل طبیعت و مبتنی بر تعامل بی واسطه با آن. زمانی پیرامون انسان را مزرعه و باغ پر کرده بود و محیط معنای حامی برای زندگی را داشت؛ جایی که زندگی بدون آن ممکن نبود. بسیاری از روستاها هنوز چنین خصلتی دارند. در تعامل با محیط، درختان و گیاهان عناصر تزئینی نیستند، بلکه نماد زندگی و حیات شمرده می شوند. این که واحد شمارش نخل در زبان عرب نفر است، حاکی از جایگاهی است که این درخت مثمر در بقای زندگی آنها داشته است. سنت ایرانی نیز قطع درختان را مذموم می شمارد. این آئین نیز حاکی از اهمیت درخت در زندگی مردم است.

پارک شهری امروز، در تاریخ فرهنگ انسانی، موجود بیگانه‌ای نسبت به نیازهای فضایی و کیفی اوست. فضای سبز شهری اگر در زمان پیدایش خود قطعه‌ای از طبیعت بوده که در دل شهر داده شده، در وضعیت امروز از هویت تاریخی خود فاصله گرفته است.

درختان زینتی، چمن، درختچه‌ها و بوته‌هایی که برحسب شکل از منابع مختلف خارجی و داخلی اقتباس شده‌اند، منظر سبز امروز ما را تشکیل می دهند. در لابه لای اینها، بعضاً درختان مثمری یافت می شود که در فصل میوه، قوی ترین ارتباط را با شهروندان برقرار می کنند. صحنه توقف رهگذری در سایه توت، برای آنکه از شاخه آن میوه بردارد، بازتولید رابطه دیرین انسان با محیط است. این رابطه می تواند غربت دوری از طبیعت را بیشتر از تماشای درخت کنار بزرگراه، از داخل اتومبیل با کولر روشن و سرعت ۸۰ کیلومتر بر ساعت، جبران کند. آنچه آنکه ما در باغ ایرانی ونک در تهران، با انار، خرمالو و توت این رابطه را تشدید کردیم. باغ‌های شهری می توانند به سنت باغ سازی ایران، در داخل کرت‌ها، درختان مثمر داشته باشند؛ نگوئیم مردم شاخه‌ها را می شکنند. «یوسف یوسفی»، در قابی نمادین و زیبا، آغاز دور افتادگی از طبیعت را با برآمدن آپارتمان‌ها از دل گندم‌زار روایت کرده است. همه‌گونه تضاد در این تصویر پیداست: رنگ، اندازه، جنس، نور، بافت، مصالح و... این عکس جدا از آنکه هشدار است به خطر فراموش کردن طبیعت، متضمن یک راه حل است: منظر مثمر.

سید امیر منصوری

amansoor@ut.ac.ir

Productive Landscape

According to the philosophy of creating urban parks and gardens, the experts believe that getting detached from nature and life in the city has resulted in a homesick feeling of the citizens for which the urban green space was the proper remedy to revive old good memories: life and interaction with nature. Man used to live in gardens and farms full of meaning which were considered a supportive necessary environment for his life. This atmosphere still exists in many villages. In this interaction of nature and man, trees and plants are not decorative elements, but are considered a symbol of life. As the unit of counting palm trees in Arabic is people, one can grasp the significance of this productive tree in the people's survival. Iranian traditions also condemn cutting of trees which suggests the importance of trees in people's lives.

The early Urban Park, in history of human culture, is inapproachable to the spatial and qualitative requirements. Although it was considered a part of nature in the heart of the city at its time of creation, it is detached from its historical identity in the present situation.

Ornamental trees, grass, shrubs and bushes whose shapes have been derived from various foreign or domestic sources form our contemporary green landscape. Among them, fruitful trees can be found in the fruit seasons that develop the strongest relationship with the citizens. The scenes that passersby stop to pick the berries from the trees demonstrate and regenerate the longstanding relationship of humans

with the environment. This relationship can compensate the homesick feeling of citizens watching the trees along the highway in their cars at the speed of 80 km per hour with the air conditioner on. As we have accentuated the issue in the Vanak Persian garden in Tehran, with pomegranate, persimmon, and berries, urban gardens can follow the tradition of planting productive trees in the parterres, and do not assume that people may break the trees. Yousef Yousefi has confined the beginning of detachment with nature with the rise of apartments within wheat fields in his frame. All types of conflicts are evident in this image: color, size, material, light, texture and materials. This photo is a warning to the risk of losing nature regardless of any nature which implies a solution: productive landscape.

Editor-in-chief

Seyed-Amir Mansouri
amansoor@ut.ac.ir